

درباره فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده (IPPF)

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده یکی از حامیان پیشتاز و تامین کننده سلامت جوامع و افراد و متشکل از سازمان های ملی در سطح جهانی است.

این فدراسیون برای رسیدن به هدفی تلاش می کند که در آن انسانها اعم از زن، مرد، کودک و جوان بر جسم و روان و در نتیجه بر سرنوشتشان مختار باشند. دنیایی که در آن بدون هراس از بارداری های ناخواسته و بیماری های مقاربتی از جمله اچ. ای. وی، پدر یا مادر بودن، تعداد و زمان داشتن فرزند به میل و اختیار خودشان باشد. دنیایی که در آن جنسیت مبنایی برای ننگ و نابرابری نیست و این فدراسیون برای رسیدن به این مقصود از هر آنچه که در توانش باشد کوتاهی نخواهد کرد.

این ترجمه اصل کتاب **Sexual Rights: an IPPF declaration** منتشر شده در اکتبر سال 2008 می باشد. انجمن تنظیم خانواده بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اساسنامه انجمن که مورد تایید وزارت محترم کشور قرار گرفته است فعالیت می نماید.

فهرست مطالب

پیش

..... گفتار

.....

.....

i.....

..... خلاصه

.....

.....

iii.....

حقوق

..... جنسی

.....

9.....

دباجه

.....

.....

.....

10.

اصول

..... کلی

.....

.....

12 حقوق جنسی، حقوق بشر مربوط به جنسیت

..... هستند

16.....

ملاحظات و

..... ماخذ

.....

22.....

یادداشت

..... ها

.....

23.....

پیش‌گفتار

تعمایلات جنسی جذبه ای طبیعی، فطری و جدایی ناپذیر زندگی انسانهاست. برای دستیابی به بالاترین معیار سلامت، ابتدا می‌بایست افراد برای اعمال انتخاب‌هایشان در مورد امور جنسی و باروری خود توانمند شوند؛ آنها می‌بایست برای ابراز هویت جنسی‌شان احساس امنیت و اطمینان داشته باشند. امروزه، تبعیض، انگ، ترس و خشونت تهدیداتی جدی برای بسیاری از افراد است. این تهدیدات و کنش‌های متعاقب آن- از دل‌سردی گرفته تا خطرات جانی- باعث ممانعت در دستیابی بسیاری از مردم به سلامت و حقوق اولیه جنسی می‌شود. فدراسیون بین‌المللی تنظیم خانواده متعهد است تا اهدافش را به واسطه رویکردی که در برگیرنده اصول جامعیت، وابستگی، همبستگی، اتکال متقابل و تجزیه ناپذیری تمامی حقوق انسانی است برآورده سازد. ما هر آنچه در توان داریم انجام خواهیم داد تا از رعایت دقیق حقوق جنسی- حقوق بشر- در تمامی مراحل خدمات رسانی و پشتیبانیمان، و نیز در حوزه‌های وسیعتر اطمینان حاصل کنیم.

حقوق جنسی: بیانیه از فدراسیون بین‌المللی تنظیم خانواده بیانگر بیش از دو سال کار در جای‌جای جهان است. این بیانیه با راهنمایی گروه‌های متفاوتی تهیه شده است: کارشناسان

نامدار حوزه های سلامت جنسی و باروری، حقوق بشر، قانون و سلامت عمومی در سطح بین المللی؛ داوطلبین ارشد IPPF، که هر کدام دیدگاه های منحصر به فردی را در سطح منطقه ارائه داده و همچنین به اتفاق گستره ای از تجربیات و نقاط قوت را به ارمغان آوردند؛ این بیانیه در طی جلسات منطقه ای و رویدادهای فدراسیون تهیه شد و تدریجا بر منشور حقوق جنسی و باروری فدراسیون افزود. با وجود اینکه در حال حاضر پیشرفت هایی در راه رسیدن به اهداف توسعه هزاره و همچنین اهداف برنامه عملکرد اجلاس بین المللی جمعیت و توسعه (سال 1994) بوده است، هنوز کار های بسیاری باید انجام شود. حقوق جنسی که برابری، آزادی و منزلت اجتماعی را برای تمامی افراد به همراه دارد بخشی از حقوق بشر است که نمی توان از آن چشم پوشید. ما می بایست ثابت قدم باشیم؛ ما باید برای کاهش انگ و افزایش سطح دسترسی به خدمات و همچنین بالا بردن شناختی از "جنسیت" که جذبه ای مثبت از زندگیست قاطعانه و با سرسختی تلاش نماییم. گروه هایی که در حاشیه توجه قرار دارند مانند جوانان، زنان آسیب پذیر اجتماع، افرادی که تغیر جنسیت داده اند، هم جنس گرایان، زنان و مادران کم سن به همدردی و دلسوزی ما نیازمندند. این بیانیه همچنین برای

دفاع از دختران و زنانی است که در معرض خشونت مبتنی بر جنسیت هستند یا به نوعی این گونه از خشونت را، از جمله هنجارهای سنتی مانند ختنه زنان و یا تبعیض به خاطر ترجیح جنس مذکر، تجربه کرده اند.

حقوق جنسی: این بیانیه و سیله ایست ضروری برای تمامی سازمان ها، فعالان، محققین و سیاست گزارانی که در جهت ارتقا و حصول اطمینان از رعایت کردن حقوق بشر تلاش می کنند. این اعلامیه اعضا انجمن ها و نهاد هایی را که در عرصه سلامت جنسی و باروری و حقوق بشر فعالند قادر به ایجاد تغییر و افزودن سرعت به جنبشی می سازد. در حال حاضر در زمینه حقوق جنسی برای آماده سازی کنفرانس بین المللی توسعه و جمعیت سال 2015 شروع شده است.

این حقوق، که بارها مورد تکذیب و مسامحه واقع شده اند، مستلزم توجه ما هستند. زمان آن فرا رسیده است که این حقوق رعایت شوند. زمان آنست که خواستار اجرای این حقوق باشیم. ما اطمینان داریم که این بیانیه در آینده ای که پیش روست برای شما سودمند خواهد بود.

**دکتر ژاکلین شارپ،
رئیس فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده**

خلاصه

حقوق جنسی: اعلامیه فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده بر اساس اسناد اصلی بین المللی حقوق بشر پایه گذاشته شده است، تفسیری معتبر از استانداردهای بین المللی و حقوق افزوده شده مرتبط با امور جنسی که این فدراسیون بر این باور است که بلا اعتراض و مطلق هستند.

این اعلامیه در تطابق با تفاهمات بین المللی است که IPPF به آنان اسناد می کند. این اعلامیه در مجموعه انتشارات IPPF و بسیاری از انجمن های عضو وجود دارد و همواره متجلی رسالت، دیدگاه و ارزش های فدراسیون می باشد. در تهیه بیانیه حقوق جنسی فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده از یافته ها و پیشنهادات اعضا پیمان سازمان ملل و گزارشگران

ویژه سازمان ملل، به خصوص گزارش گزارشگر ویژه در سال 2004 در باب حق دسترسی به عالی ترین استاندارد سلامت، استفاده شده است. این مجموعه با همکاری هیئتی از کارشناسان مشتمل بر پیدشازان شناخته شده بین المللی در عرصه حقوق بشر و سلامت جنسی و باروری، مانند پل هانت، گزارشگر ویژه سازمان ملل درباره حق سلامت، تهیه شده است. خلاصه نوشته ای که در پیش روست، به منظور جایگزینی اعلامیه نیست بلکه به عنوان مقدمه ای برای آشنا شدن با بخش های مختلف و محتوای آن است. نتیجتاً، بیانیه کامل می بایست همواره در کنار خلاصه اعلامیه باشد تا جزئیات حقوق جنسی و معلومات قبلی در دسترس باشد.

بیانیه حقوق جنسی فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده شامل سه قسمت است:

- **دیباچه** که مقدمه ای برای آشنایی با خط مشی بیانیه در چارچوب رسالت، وظایف و دیدگاه IPPF، تفاهات بین المللی و اسناد مرتبط با سلامت و حقوق جنسی و باروری و حقوق بشر می باشد. این دیباچه همچنین به اختصار مقاصد اولیه و اساسی حقوق بشر را شرح می دهد.

- **هفت اصل راهنما** چارچوبی برای تمامی حقوق جنسی ذکر شده در اعلامیه در اختیار می گذارند و همچنین متضمن رعایت، حمایت و توسعه حقوق جنسی توسط فدراسیون است. حقوق جنسی در زمره مجموعه مفاد حقوق بشر هستند که هر دو جهان شمول و در تطابق با اصول عدم تبعیض هستند.

- بخش آخر، " **حقوق جنسی، حقوق بشر با موضوع جنسیت هستند**"، ده قانون مربوط به جنسیت را بر می شمارد. حقوق جنسی مرکب از مجموعه ایست که از حقوق مرتبط به جنسیت که از حق آزادی، برابری، خلوت، استقلال، اتحاد و منزلت اجتماعی برای همه سرچشمه می گیرند.

با توجه به اینکه اهمیت خصوصیات ملی و منطقه ای و تاریخی های گوناگون فرهنگی، تاریخی و مذهبی باید در نظر گرفته شوند، افراد و سازمان هایی که در مناطق مختلف دنیا فعالیت دارند، می توانند چارچوب و اصول اساسی اعلامیه را در فعالیت ها، خدمات و یا در برنامه های خود بگنجانند. این موضوع به تلاش هایی که در جهت ارتقاء، حمایت و توسعه این حقوق می شود کمک خواهد کرد.

با توجه به اینکه دیدگاه فراگیر و جامع مبتنی بر حقوق انسانی به مسئله جنسیت و سلامت جنسی،

تحقق حقوق جنسی را به عنوان جنبه های عدالت، توسعه و سلامت جهانی تعالی می بخشد، اصول زیر را تصدیق می کنیم:

اصل اول مسائل جنسی بخش جدایی ناپذیر وجود فردی هر انسان است، از این رو باید شرایط مساعدی ایجاد شود که همه بتوانند از حقوق جنسی به عنوان بخشی از روند توسعه بهره ببرند.

مسائل جنسی بخش جدایی ناپذیر وجود فردی هر انسان در تمامی جوامع است. تا زمانیکه افراد امور جنسی خود را بسته به عوامل درونی و بیرونی متفاوت است در طول زندگیشان تجربه می کنند، قوانین حقوق بشر مرتبط به امور جنسی و نیز حمایت و ارتقا این قوانین باید به عنوان بخشی از زندگی روزانه هر شخص در هر جایی در نظر گرفته شود. به علاوه مسائل جنسی می بایست به عنوان جنبه ای مثبت از زندگی به رسمیت شناخته شوند. حقوق جنسی در واقعی بخشی از حقوق جهانی بشر محسوب می شوند که مبتنی بر آزادی، منزلت و برابری ذاتی نوع بشر است.

مطابق با منشور حقوق باروری و جنسی، فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده بر این است که "فرد" اساس و مضمون مرکزی برنامه توسعه است و لزوم ایجاد محیطی مناسب را که در آن هر کس با بهره گیری از حقوق جنسی اتوانایی فعالیت در

عرصه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و توسعه سیاسی داشته باشد به رسمیت می شناسد. مسائل جنسی جنبه ای از زندگی انسانی و اجتماعی است که همواره در مسائل جسمی، روحی، سلامتی، اجتماعی و امور سیاسی تاثیرگذار می باشد.

اصل دوم حمایت ها و حقوق افراد زیر 18 سال
از حقوق بزرگسالان متفاوت است و می بایست ظرفیت رشدی هر کودک برای اعمال شخصی حقوقش در نظر گرفته شود.

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده اشاره به این موضوع دارد که به موجب قوانین ملی و بین المللی، حقوق و حمایت های مربوط به افراد زیر 18 سال در بعضی از مواقع از حقوق افراد بزرگسال متفاوت است. این تفاوت ها دربرگیرنده تمامی جوانب حقوق بشر هستند اما در خصوص حقوق جنسی نیازمند رویکرد ها و دیدگاه های خاص هستند. در مقدمه IPPF با این فرضیه آغاز می کند که افراد زیر 18 سال صاحب حق هستند و در مراحل مختلفی از طیف طفولیت، کودکی، نوجوانی و جوانی برخی از این حقوق کاربری بیشتر یا کمتری دارند.

به علاوه، اصل ظرفیت رشدی کودک شامل احترام به کودکان، احترام به منزلت اجتماعی کودک و رعایت حق محافظت از هر گونه آسیب و همچنین به رسمیت شناختن ارزش همکاری آنان در دستیابی به

حق محافظت خود می باشد . جوامع مستلزم به فراهم آوردن شرایطی هستند که کودک در آن قادر به دستیابی به ظرفیت های بهینه خود بوده و همچنین پتانسیل شرکت کردن و مسئولیت پذیرفتن در تصمیم گیری در مورد زندگی خود را بیش از پیش داشته باشد.

اصل سوم اصل عدم تبعیض، ارتقا و حمایت از حقوق بشر را حائز اهمیت می شمارد.
فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده موید اینست که چارچوبی از اصل عدم تبعیض ارتقا و حمایت از تمامی قوانین حقوق بشر را حائز اهمیت می شمارد. این چارچوب هر گونه تمایز، محرومیت و محدودیت را بر اساس جنسیت، سن، هویت جنسی، گرایش جنسی، وضعیت تاهل، پیشینه و رفتار جنسی حقیقی یا نسبت داده شده، نژاد، رنگ، تبار، زبان، مذهب، عقاید سیاسی و غیره، اصلیت ملی و اجتماعی، مایملک، تولد، ناتوانی جسمی و روانی، وضعیت سلامت مانند اچ. آی. وی و ایدز، و وضعیت مدنی، سیاسی، اجتماعی و هر وضعیت دیگری که تاثیر مخرب و قابل ابطال در بازشناسی، برخورداری و اعمال تمامی موارد حقوق بشر و آزادی های اولیه در زمینه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، مدنی و یا دیگر زمینه ها دارد را نهی می کند.

افراد موانع مختلفی را در رسیدن به حقوق جنسی‌شان تجربه می‌کنند. برابری حقیقی مستلزم بر طرف کردن این موانع برای برخورداری همه افراد از حقوق و آزادی‌های اولیه‌شان بر یک مبنای مساوی می‌باشد. بدین منظور می‌بایست توجه بیشتری به گروه‌های حاشیه‌ای و محروم شود.

اصل چهارم تمایلات جنسی، و لذت‌ناشی از آن، بی‌توجه به تصمیم شخص به تولید مثل یا عدم آن، وجهه‌ای محوری دارد. سلامت جنسی در تمام طول زندگی نقش مهمی ایفا می‌نماید. تمایلات جنسی عاملی لاینفک از تمامی تصمیماتی است که به باروری مربوط می‌باشد. جدا از تصمیم افراد در مورد تولید مثل، تمایلات جنسی نقشی محوری در زندگی انسانها دارد.

این تمایلات برای افراد صرفاً به منظور ارضا علاقه به تولید مثل کردن نیست. حق تجربه کردن و برخورداری از خواسته‌های جنسی جدای از مسائل مربوط به باروری و زاد و ولد، به خصوص با توجه به آن گروه از افراد که در گذشته یا حال از این حق محروم بودند، باید حفظ و تامین شود.

اصل پنجم تضمین برخورداری از حقوق جنسی برای تمامی افراد در برگیرنده تعهدی به سوی آزادی و حمایت از آسیب است.

آنچه بنیان حقوق جنسی را تقویت میکند، حق مورد حمایت بودن و داشتن راهکار در برابر گونه های خشونت و آسیب است. آسیب های مرتبط با مسائل جنسی شامل سوء استفاده و خشونت فیزیکی، کلامی، روانی، اقتصادی و جنسی و نیز اعمال خشونت بر اشخاص به لحاظ جنسیت، سن، هویت، گرایش جنسی، وضعیت تاهل، رفتار های جنسی حقیقی یا نسبت داده شده و یا چگونگی بروز تمایلات جنسی می باشد.

تمامی کودکان و بزرگسالان مستحق برخورداری از حق محافظت ویژه در برابر تمامی گونه های استثمار هستند. این موضوع شامل محافظت در برابر استثمار جنسی، فحشای کودکان و تمامی خشونت ها و اذیت و آزارهای جنسی، مانند اجبار کودک به انجام هر نوع فعالیت جنسی یا استفاده از کودکان در نمایشات پورنوگرافیک می باشد.

اصل ششم حقوق جنسی ممکن است تنها تابع آن دسته حد و حدود هایی باشند که بوسیله قانون به منظور حفظ احترام لازم برای حقوق و آزادی های دیگران و رفاه عمومی در جوامع دموکراتیک مشخص شده اند.

حقوق جنسی، به عنوان نوعی دیگر از حقوق بشر، ممکن است تنها تابع محدودیت هایی باشد که از طرف قانون برای حفظ احترام لازم حقوق و آزادی های دیگران و رفاه عمومی در جوامع دموکراتیک،

سلامت و نظم عمومی مطابق با قوانین حقوق بشر تعریف شده اند. این محدودیت ها برای دستیابی به یک هدف مشروع می بایست به دور از تبعیض، لازم و متناسب باشند. به کارگیری حقوق جنسی باید با آگاهی به ارتباط پویای ما بین منافع شخصی و منافع اجتماعی، با به رسمیت شناختن وجود دیدگاه های متعدد و نیاز به تضمین برابری، منزلت اجتماعی و احترام به تفاوت ها باشد.

اصل هفتم *تعهد به رعایت کردن، محافظت کردن و تحقق بخشیدن در مورد تمامی موارد حقوق جنسی و آزادی ها بکار گرفته می شود.*

آزادی ها و حقوق جنسی در برگیرنده مطالبات و خواسته های حقوقی و نیز دسترسی داشتن به وسایل و ابزار دستیابی به این خواسته ها می باشد. در مورد حقوق جنسی نیز مانند سایر قوانین حقوق بشر دولتها موظف به رعایت سه اصل هستند: رعایت کردن، محافظت کردن و تحقق بخشیدن حقوق جنسی برای همه.

تعهد به "رعایت" حقوق، که در این مورد حقوق جنسی است نیازمند اینست که دولت ها از ممانعت بر خورداری از یک حق خاص به صورت مستقیم و غیر مستقیم خودداری کنند. تعهد به "محافظت" از این حقوق نیازمند این است که دولت ها تدابیری برای اجتناب دخالت افراد ثالث در تعهدات قوانین حقوق بشر لحاظ کنند. تعهد به

"تحقق بخشیدن" این حقوق مستلزم آنست که هر کشور برای به واقعیت تبدیل کردن این حقوق تدابیر مناسب قانونی، قضایی، اجرایی و اقتصادی را در نظر گیرد.

حقوق جنسی همان حقوق بشر مرتبط با مسائل جنسی است

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده اظهار دارد که مواد حقوق جنسی همان مواد حقوق بشر هستند. حقوق جنسی مرکب هستند از مجموعه ای از حقوق مرتبط به جنسیت که از حق آزادی، برابری، خلوت، استقلال، اتحاد و منزلت اجتماعی برای همه سرچشمه می گیرند.

ماده اول *حق برابری، حق حمایت مساوی از طرف قانون و حق رهایی از هرگونه تبعیض مبتنی بر جنسیت.*

تمامی انسان ها آزاد و با منزلت و حقوق برابر متولد شده اند و می بایست از حمایت یکسان قانون در برابر تبعیض مبتنی بر جنسیت برخوردار باشند.

ماده دوم *حق مشارکت برای تمامی اشخاص صرفنظر از جنسیت افراد.*

تمامی افراد مستحق داشتن شرایطی هستند که توانایی همکاری و مشارکت فعال، آزادانه و

معنی دار در جنبه های مدنی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی زندگی در سطح محلی، ملی، منطقه ای و بین المللی را به سمت پیشرفتی که حقوق بشر و آزادی های اولیه را تحقق می بخشد داشته باشند.

ماده سوم *حق حیات ، آزادی، امنیت شخصی و*

حرمت فیزیکی

همه انسانها حق حیات، آزادی و رهایی از شکنجه و رفتارهای بیرحمانه، غیر انسانی و پست را در تمامی حالات و به خصوص به علت جنسیت، سن، هویت جنسی، گرایش جنسی، وضعیت تاهل، رفتار جنسی حقیقی یا نسبت داده شده، و وضعیت اچ. آی. وی و ایدز دارند و می بایست حق اعمال تمایلات جنسیشان را بدون خشونت یا اجبار داشته باشند.

ماده چهارم *حق حریم خصوصی*

همه افراد حق این را دارند که مورد معارضه خودسرانه در حیطه حریم خصوصی، خانواده، خانه، اسناد و مکاتباتشان واقع نشوند و نیز حق حریم خصوصی را که در داشتن استقلال جنسی لازم است دارا می باشند.

ماده پنجم *حق استقلال شخصی و به رسمیت*

شناخته شدن در برابر قانون

همه انسان ها حق به رسمیت شناخته شدن در برابر قانون و حق آزادی جنسی را دارا می باشند که این فرصت را برای افراد فراهم می آورد که آزادانه بر مسائل مربوطه کنترل و قدرت تصمیم گیری داشته باشند و در چهارچوبی عاری از تبعیض و با رعایت حقوق دیگران شریک جنسی خود را انتخاب کنند و پتانسیل جنسی خود را تجربه کنند.

ماده ششم *حق آزادی بیان، عقیده و تفکر؛ حق تجمع*

تمامی افراد حق اعمال آزادی بیان، عقیده و تفکر را در مورد مسائل جنسی، گرایشات جنسی و حقوق جنسی بدون دخالت یا محدودیت های مبتنی بر عقاید فرهنگی یا ایدئولوژی سیاسی رایج، اندیشه ها، اخلاقیات، سلامت و امنیت عمومی دارا می باشند.

ماده هفتم *حق سلامت و بهره مندی از پیشرفت های علمی*

تمامی افراد حق دسترسی به بالاترین استانداردهای سلامت فیزیکی و روانی را دارند که شامل عوامل تعیین کننده اصولی سلامت و دسترسی به مراقبت های سلامت جنسی برای پیشگیری، تشخیص و درمان تمامی نگرانی ها، مسائل و بیماری های مقاربتی می باشد.

ماده هشتم حق دسترسی به آموزش و اطلاعات

همه اشخاص، بدون هیچ تمایزی، حق دسترسی به آموزش و اطلاعات عمومی، و حق دسترسی به آموزش های جامع در مورد مسائل جنسی و اطلاعات لازم و کارا را برای اعمال حق شهروندی و برابری در حریم خصوصی، عمومی و سیاسی را دارا می باشند.

ماده نهم حق انتخاب در مورد ازدواج و تشکیل خانواده و تصمیم گیری در مورد زمان تولد فرزندان

هر کس حق دارد درباره ازدواج خود و تشکیل خانواده، درباره تعداد و زمان تولد فرزندان در محیطی که قوانین و سیاست ها گونه های مختلف خانواده را اعم از آنهایی که ازدواج تعریف نشده اند را نیز به رسمیت می شناسد آزادانه تصمیم گیری کند.

ماده دهم حق جوابگویی و دادرسی

هر فرد حق دسترسی به راه حل های آموزشی، قانونی و قضایی موثر، کافی، قابل دسترس و مناسب را برای حصول اطمینان از اینکه آندسته از افراد که موظف به حمایت کردن از حقوق جنسی هستند در برابرشان جوابگو هستند دارا می باشد. این موضوع در برگیرنده توانایی نظارت بر اجرای حقوق جنسی می باشد.

حقوق جنسی: بیانیه فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده چارچوبی شفاف عرضه می دارد که انجمن های عضو را از مسئولیت هایی که به عنوان مراکز ارائه دهنده خدمات دارند آگاه می سازد. در این صورت این انجمن ها برای شروع و یا گسترش فعالیت هایشان برای بالا بردن سطح دسترسی مجزتر خواهند بود و در نتیجه بدینوسیله مراجعین خود را در تحقق کامل حقوق جنسی و باروریشان توانمند می سازند. همچنین این بیاینه به عنوان چارچوب کاری در زمینه ترویج و پشتیبانی برای کشورها در جهت یادآوری مسئولیت هایشان عمل خواهد کرد. به خصوص، ترویج بر پایه این بیاینه به سازمان های دولتی در درک و ایجاد تعهدات پایدار بر پایه رابطه حقوق جنسی، سلامت عمومی و توسعه در دستیابی و برنامه ریزی فعالیت های بعدی در سطح جهانی که متمرکز بر سلامت و حقوق جنسی و باروری هستند کمک بسزایی خواهد کرد.

حقوق جنسی:
بیانیه فدراسیون بین المللی انجمن تنظیم خانواده

دیباچه

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده متعهد است تا اهدافش را به واسطه رویکردی که در برگیرنده اصول جامعیت، وابستگی، همبستگی، اتکا متقابل و تجزیه ناپذیری تمامی اصول حقوق بشر است بر آورده سازد. این فدراسیون حقوق جنسی را به عنوان اجزاء تشکیل دهنده حقوق بشر، که در واقع مجموعه ای استنتاج شده از حقوق مربوط به مسائل جنسی که آزادی، برابری و منزلت اجتماعی تمام انسانها را به ارمغان می آورد به رسمیت می شناسد.

حقوق جنسی: اساس اعلامیه فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده در اصل بر اساس پیمان های بین المللی حقوق بشر و دیگر اسناد ، تفاسیر معتبر از استانداردهای بین المللی و حقوق افزوده شده مرتبط با مسائل جنسی ای که تلویحا بررسی شده اند می باشد. این بیانیه بر گرفته از اسنادیست که حاصل از کنفرانس جهانی سازمان ملل درباره حقوق بشر در سال 1993؛ کنفرانس بین المللی توسعه و جمعیت سازمان ملل در سال 1994؛ چهارمین کنفرانس بین المللی زنان سازمان ملل در سال 1995؛ اعلامیه هزاره سازمان ملل و اهداف توسعه هزاره هستند. در تهیه بیانیه حقوق جنسی فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده از یافته ها و پیشنهادات اعضا پیمان سازمان ملل و گزارشگران ویژه سازمان ملل، به خصوص گزارش گزارشگر ویژه در سال 2004 در باب حق دسترسی به عالی ترین استاندارد سلامت، استفاده شده است.

این بیانیه مکمل منشور فدراسیون در باب حقوق جنسی و باروری است. این اعلامیه برآنست تا صریحا حقوق جنسی را مشخص کرده و بینشی فراگیر را در باره مسائل جنسی تقویت بخشد. این بینش احترام، حمایت و ارتقا حقوق تمامی انسانها را برای داشتن استقلال در زمینه جنسی

و ارتقا حقوق و سلامت جنسی در قالبی عاری از تبعیض می پوید.

IPPF بر این باور است که سلامت جزء اساسی حقوق بشر است که برای اجرا و بکارگیری این حقوق ضروری و واجب می باشد و همچنین معتقد است که سلامت جنسی و باروری از عناصر لاینفک حقوق همه انسانها برای برخورداری از بالاترین استاندارد دسترسی به سلامت جسمی و روانی است. دستیابی و حفظ سلامت جنسی بدون حقوق جنسی بدست نمی آیند اگرچه این حقوق بیش از آنچه که به سلامت مرتبط است را دربر می گیرد.

حقوق جنسی اشاره به هنجارهای معینی دارند که در بکارگیری مواد حقوق بشر در مورد مسائل جنسی آشکار می شوند. این حقوق شامل حق آزادی، برابری، حریم خصوصی، استقلال، حرمت و منزلت اجتماعی برای تمامی مردم، به همراه اصولی که در اسناد بین المللی خصوصاً در ارتباط با مسائل جنسی به رسمیت شناخته شده اند می شود. این حقوق خط مشی را ارائه می دهند که در برگبرنده حمایت از اشخاص به صورت منحصر به فرد می باشد اگرچه این خط مشی طیفی وسیع تر و فراتر دارد. حقوق جنسی متضمن اینست که هر کس به شرایطی دسترسی داشته باشد که در آن قادر باشند گرایشات و تمایلات جنسی خود را بدون هر گونه تهدید و اجبار و تبعیض یا خشونت و در

محیطی که منزلت اجتماعی انسان ها را محترم می شمارد بیان کرده و به آن دست یابند.

IPPF جنسیت را وجه مرکزی در طول زندگی انسان تلقی کرده و بر این باور است که مسائل جنسی ممکن است تمامی ابعاد زیر را در بر گیرد اما همیشه همه این موارد تجربه و یا ادا نمی شوند: جنسیت مفهومی بالنده و قابل بسط است که در بر گیرنده فعالیت جنسی، هویت جنسی، گرایشات جنسی، تمایلات جنسی، لذت، نزدیکی و تولید مثل می باشد. این مفهوم بواسطه فاکتورهای زیستی، روانی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، بومی، قانونی، تاریخی، مذهبی و معنوی تشکیل شده است. جنسیت در افکار، خیالپردازی ها، امیال، باورها، رفتارها، ارزش ها، سلوک، آداب و رابطه ها تجربه شده و تجلی می یابند.

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده بر این واقعیت واقف است که بسیاری از احساسات جنسی صرفاً مربوط به تولید مثل نیستند و برداشت کلی از جنسیت متغیر است. بنابراین IPPF صریحاً نیاز به تعریف و تعیین حقوق جنسی را به گونه ای که تحت مباحث سلامت باروری و حقوق باروری رده بندی نشوند لازم می داند.

IPPF این موضوع را تصدیق می کند که تعهد ایجاد شرایط برای دستیابی به حقوق جنسی، مکمل

تعهدی وسیع تر به سمت کشمکش های داخلی و جهانی است برای تساوی حقوق در دسترسی به منابع، صلح و نظم جهانی، اجتماعی و بین المللی که در آن منزلت، حقوق و آزادی های تمامی انسانها به صورت تمام عیار محقق می گردد. با در نظر گرفتن حق توسعه، اجرای حقوق جنسی برای مرکزیت دادن به افراد به عنوان جوهره و اساس، عضو فعال و بهره بردار از پویای های توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی که به همراهشان تمامی مواد حقوق بشر و آزادی های بنیادی می توانند به واقعیت پیوندند لازم و ضروری است.

فدراسون بین المللی تنظیم خانواده معتقد است که وجه کلیدی ایجاد شرایط برای برخورداری از حقوق، در پیشرفت ساختار های مسئول قرار می گیرد. این قبیل ساختارها نباید تنها در صدد رفع و جبران خسارت وارده به افراد باشند بلکه می بایست ساز و کار های قدرت، اجرا و هدف را که منجر به نقص حقوق جنسی می شوند در گیر کرده و به چالش بکشند. IPPF تصدیق می کند که این نکته دلالت بر نحوه خدمات رسانی و تلاش های این فدراسیون در زمینه ترویج می باشد.

بنابر این، این فدراسیون انجمن های عضو را به استفاده از این بیانیه به عنوان راهنمایی در جهت یکپارچگی در تعهدشان به رعایت، حمایت و

ارتقا حقوق جنسی در خلال فعالیت هایشان و برای تحکیم و بهبود سیاست ها ، استراتژی ها و برنامه های مداوم ترغیب می کند.

این بیانیه چهاچوبی برای درک کاربرد حقوق اولیه بشر در خصوص مسائل جنسی است. تمام اعضای فدراسیون می توانند این چهارچوب و اصول اساسی اش را با فعالیت ها ، خدمات و برنامه هایشان به عنوان تلاشی در جهت برآوردن مسئولیت ارتقا و دفاع از حقوق جنسی و تحکیم و بهبود سیاست ها و استراتژی های مداوم با هم بیامیزند.

IPPF متعهد به دیدگاهی فراگیر و لاینفک از حقوق بشر، مشتمل بر حقوق جنسی است. اگرچه تصدیق می کند که بافت و دیرینه هر کشور می تواند بر زمانبندی، طریقه و وسعت اجرای اصول و حقوق این بیانیه تاثیر گذار باشد. فرایند های ویژه ای برای بازشناختن این گونه موقعیت ها مطرح و ارائه خواهد شد.

حقوق جنسی: بیانیه IPPF در دهم مه 2008 توسط هیئت ارشد نظارت اتخاذ شد.

اصول عمومی

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده انتظار دارد که تمامی انجمن های عضو به رسالت، دیدگاه و ارزشهای این فدراسیون که شامل قواعد اساسی و مدون در این بیانیه است متعهد باشند. این اصول می بایست در برنامه ها و راهبرد هایی که این مجموعه ها تهیه می کنند در جهت اجرا، حمایت و ارتقا آن دسته از حقوقی که در بخش " **حقوق جنسی حقوق بشر با موضوع جنسیت هستند**" این بیانیه آمده لحاظ شوند.

اصل اول

مسائل جنسی بخش جدایی ناپذیر وجود فردی هر انسان است. از این رو باید شرایط مساعدی ایجاد شود که همه بتوانند از حقوق جنسی به عنوان بخشی از روند توسعه بهره ببرند. مسائل جنسی بخش جدایی ناپذیر وجود فردی انسان ها در همه جوامع است. در حالیکه افراد تمایلات جنسی خود را به خاطر برخی عوامل درونی و بیرونی به صورت های گوناگون تجربه می کنند، قوانین حقوق بشر مرتبط با حقوق جنسی، دفاع و همچنین ارتقا این حقوق همواره می بایست به عنوان بخشی از زندگی روزانه همه انسانها تلقی شود. حقوق جنسی، فراگیر بشری هستند که بر اساس آزادی ها، منزلت اجتماعی و تساوی حقوق ذاتی همه انسانها حقوق می باشند.⁷

فقر علت و نیز معلول ناخوشی های جنسی و نابرابری ها و محرومیت های مبتنی بر جنسیت

است. برنامه ریزی می بایست گویای ارتباط فقر با این موضوعات، با شناخت نقش فقر در بهره مندی یا عدم برخورداری از حقوق بشر به خصوص تاثیر آن بر حقوق جنسی باشد.

بی عدالتی⁸، نا برابری⁹، بی عدالتی مبتنی بر جنسیت¹⁰، نا برابری مبتنی بر جنسیت¹¹ و بهداشت ضعیف باید در اجرای هر گونه پروژه، برنامه یا چهارچوب کاری که بر اساس اهداف توسعه هزاره می باشند جای داده شود. دستیابی به اهداف توسعه هزاره - بهبود سلامت مادران، کاهش مرگ و میر کودکان، ارتقا برابری جنسیتی، و مبارزه با بیماری HIV/AIDS - در بین دیگر اهداف مستقیما با اطمینان از دسترسی همگانی به خدمات سلامت جنسی و حمایت از حقوق جنسی مرتبط است.

در راستای منشور حقوق جنسی و باروری، IPPF تصدیق می کند که انسان رکن اساسی و مرکزی توسعه و ترقی است و اهمیت ایجاد محیطی مناسب برای حضوری فعال در عرصه توسعه اقتصادی، اجتماعی فرهنگی و سیاسی را که در آن هر کس از حقوق جنسی بهره مند باشد را بر سمیت می شناسد. جنسیت جنبه ای از انسان و زندگی اجتماعیست که همواره با جسم، روان، سیاست، سلامتی و اجتماع آمیخته است.

اصل دوم

حمایت ها و حقوق مرتبط به افراد زیر 18 سال از حقوق افراد بزرگسال متفاوت است و می بایست ظرفیت های تکمیلی هر کودک برای اعمال حقوق اش به صورت شخصی نیز در نظر گرفته شود.

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده بر این موضوع که حمایت ها و حقوق مربوط به افراد زیر 18 سال، به موجب قوانین ملی و بین المللی، در برخی مواقع با حقوق افراد بزرگسال تفاوت دارد واقف است. این تفاوت ها به تمامی جنبه های حقوق بشر مرتبط است که البته مستلزم رویکرد هایی ویژه در خصوص حقوق جنسی می باشند. IPPF با در نظر گرفتن این فرضیه آغاز می کند که افراد زیر 18 سال صاحب حق هستند و در مراحل مختلفی از طیف طفولیت، کودکی، نو جوانی و جوانی برخی از این حقوق کاربرد پذیری بیشتر یا کمتری دارند.

با توجه به ماده 5 کنوانسیون حقوق کودک¹²، تصریح شده است که هدایت ها و راهنمایی هایی که والدین یا افراد سرپرست کودک مهیا می کنند می بایست ظرفیت های کودک را برای اعمال حقوق خودش به صورت مستقل در نظر بگیرند. مفهوم ظرفیت رشدی کودک مستلزم اینست که موازنه ای بین شناخت کودکان به عنوان عوامل موثر در زندگی خود که مستحق به داشتن احترام به عنوان شهروند، مردم و صاحبان حقوق که با افزایش

استقلال مواجه هستند و همچنین کسانی که مستحق به حمایت در برابر آسیب پذیری هستند برقرار شود. این مفهوم تصدیق می کند که سطح محافظت در حضور در فعالیت هایی که می توانند باعث آسیب شوند بر حسب ظرفیت های تکمیلیشان تقلیل می یابد.

به علاوه، اصل ظرفیت رشدی احترام به کودک، منزلت و استحقاق کودکان برای حفاظت در برابر تمامی گونه های آسیب حق محافظت از هر گونه آسیب و همچنین به رسمیت شناختن ارزش همکاری آنان در دستیابی به حق محافظت خود می باشد. جوامع مستلزم به فراهم آوردن شرایطی هستند که کودک در آن قادر به دستیابی به ظرفیت های بهینه خود بوده و همچنین پتانسیل شرکت کردن و مسئولیت پذیرفتن در تصمیم گیری در مورد زندگی خود را بیش از پیش داشته باشد.

بسیاری از اصول کلیدی ناظر بر رابطه متقابل حقوق کودک و دیگر منافع هستند که در این بین می توان به این موارد اشاره داشت: دیدگاه های افراد زیر 18 سال به عنوان صاحبان حق¹³؛ بهترین منافع کودک¹⁴؛ ظرفیت های رشدی کودک¹⁵؛ عدم تبعیض¹⁶؛ و مسئولیت اطمینان از شرایط برای کامیابی¹⁷.

در زمینه حقوق جنسی، این اصول مستلزم رویکرد های مجزا هستند که برگرفته از ظهور بلوغ

و ملاحظه پیشامد های خاص می باشد، مانند فهم، فعالیت ها، وضعیت سلامت جسمی و روانی، ارتباط با والدین یا دیگر افراد ذینفع، قدرت رابطه بین افراد درگیر و طبیعت موضوع در دست بررسی در مورد یک کودک یا نوجوان مشخص.

اصل سوم

اصل عدم تبعیض حمایت و ارتقا تمامی مفاد حقوق بشر را در بر می گیرد.

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده تصدیق می کند که چارچوب دربرگیرنده اصل منع تبعیض حمایت و ارتقا تمامی مفاد حقوق بشر را در بر می گیرد⁸. این چارچوب هر گونه تمایز، محرومیت یا محدودیت را که مبتنی بر جنسیت؛ سن؛ جنس؛ هویت جنسی؛ گرایش جنسی؛ وضعیت تاهل؛ پیشینه یا رفتار جنسی حقیقی یا منسوب؛ نژاد؛ رنگ؛ اخلاقیات؛ زبان؛ مذهب؛ اعتقاد سیاسی و یا غیر؛ خاستگاه ملی، جغرافیایی یا اجتماعی؛ دارایی؛ تولد؛ معلولیت ذهنی یا جسمی؛ وضعیت سلامت به خصوص در مورد HIV؛ و وضعیت مدنی، سیاسی، اجتماعی و غیر؛ که در آسیب رسیدن یا بی اثر کردن شناخت، بهره مندی یا اعمال تمامی موارد حقوق بشر و آزادی های بنیادین در عرصه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، مدنی و هر زمینه دیگر بر پایه برابری با دیگران موثر باشد را ممنوع می کند.

تبعیض در حوزه حقوق جنسی ممکن است خود را به صورت نابرابری در دسترسی به حقوق فرهنگی، اقتصادی، سیاسی یا اجتماعی بر اساس جنسیت؛ سن؛ جنس؛ هویت جنسی؛ گرایش‌ها جنسی؛ وضعیت تاهل، هرگونه پیشینه یا رفتار جنسی منسوب یا حقیقی، اعمال یا تمایلات جنسی؛ و عدم پذیرش حقوق جنسی مانند خدمات سلامت جنسی؛ آموزش فراگیر امور جنسی و دادرسی در برابر خشونت جنسی که در برخورداری فرد از حقوق بر پایه برابری با دیگران تاثیر سو دارد، متجلی سازد. افراد در رسیدن به حقوق جنسیتشان با موانع مختلفی روبرو هستند. برابری حقیقی مستلزم از بین رفتن این موانع در جهت برخورداری افراد از حقوق و آزادی‌های بنیادین است که بر پایه برابری با دیگران است. این امر نیازمند این است که به گروه‌های حاشیه‌ای و محروم توجه به خصوص شود.

اصل چهارم

جنسیت و لذت ناشی از آن ، بدون توجه به این که فرد تمایل به تولیدمثل دارد یا نه، جذبه محوری زندگی انسان است.

سلامت جنسی گستره زمانی زندگی را در بر می گیرد. تمایلات جنسی تقریباً در بسیاری از تصمیمات مربوط به تولید مثل عاملی لاینفک محسوب می گردند؛ امور جنسی جذبه ای محوری در زندگی انسان دارد حتی اگر شخص انتخاب به تولید مثل نکند. این تمایلات برای افراد صرفاً به منظور ارضا علاقه به تولید مثل کردن نیست. حق تجربه کردن و برخورداری از خواسته های جنسی جدای از مسائل مربوط به باروری و زاد و ولد، به خصوص با توجه به آن گروه از افراد که در گذشته یا حال از این حق محروم بودند، باید حفظ و تامین شود.

تمامی افراد مستحق شرایطی هستند که تداوم تمایلات جنسی را به صورت خوشایند فراهم سازد²⁵. لذت بر اساس استقلال فردی و رابطه ایست که برای نیل به آن وجود سیاست ها و خط مشی های کلی درباره آموزش مسائل جنسی، خدمات بهداشتی، رهایی از تهدید و خشونت، و نیز رشد حوزه اصول اخلاقی در باب موضوعات قضایی، برابری و آزادی می بایست تضمین شود. از آنجا که لذت جذبه ذاتی تمایلات جنسی می باشد، حق پوییدن، ابراز کردن و مشخص کردن زمان تجربه کردن این امور نباید از هیچکس سلب شود.

اصل پنجم

تضمین بر خورداری از حقوق جنسی برای تمامی افراد در برگیرنده تعهدی به سوی آزادی و حمایت از آسیب است.

آنچه بذیان حقوق جنسی را تقویت میکند، حق مورد حمایت بودن و داشتن راهکار در برابر گونه های خشونت و آسیب می باشد²⁶. آسیب های مرتبط با مسائل جنسی شامل سوء استفاده و خشونت فیزیکی، کلامی، روانی، اقتصادی و جنسی و نیز اعمال خشونت بر اشخاص به لحاظ جنسیت، سن، هویت، گرایش جنسی، وضعیت تاهل، رفتار های جنسی حقیقی یا نسبت داده شده و یا چگونگی بروز تمایلات جنسی می باشد.

تمام کودکان و نوجوانان²⁷ مستحق برخورداری از حق محافظت ویژه در برابر تمامی گونه های استثمار و سوء استفاده می باشند. این موضوع متضمن حمایت در برابر بهره کشی جنسی، فحشای کودکان و هر گونه سوء استفاده جنسی، خشونت و آزار و اذیت که شامل تهدید کودک برای دست زدن به فعالیت های جنسی و یا استفاده از کودکان در تهیه ابزار و نمایشات پورنوگرافیک می باشد.

اصل ششم

حقوق جنسی ممکن است تنها تابع آن دسته حد و حدود هایی باشند که بوسیله قانون به منظور

حفظ احترام لازم برای حقوق و آزادی های دیگران و رفاه عمومی جوامع دموکراتیک مشخص شده اند.

حقوق جنسی، به عنوان نوعی دیگر از حقوق بشر، ممکن است تنها تابع محدودیت هایی باشد که از طرف قانون برای حفظ احترام لازم حقوق و آزادی های دیگران و رفاه عمومی در جوامع دموکراتیک، سلامت و نظم عمومی مطابق با قوانین حقوق بشر مشخص شده اند. این حدود برای دستیابی به یک هدف قانونی می بایست به دور از تبعیض، ضروری و متناسب باشند.

بکارگیری حقوق جنسی باید با آگاهی به ارتباط پویای ما بین منافع شخصی و منافع اجتماعی، با به رسمیت شناختن وجود دیدگاه های متعدد و نیاز به تضمین برابری، منزلت اجتماعی و احترام به تفاوت ها باشد.

اصل هفتم

تعهد به رعایت کردن، محافظت کردن و تحقق بخشیدن در مورد تمامی موارد حقوق جنسی و آزادی ها بکار گرفته می شود.

آزادی ها و حقوق جنسی در برگیرنده مطالبات و خواسته های هسته ای حقوقی و نیز دسترسی داشتن به وسایل و ابزار دستیابی به این خواسته ها می باشد³¹. در مورد حقوق جنسی نیز مانند سایر قوانین حقوق بشر دولتها موظف به رعایت سه اصل هستند: رعایت کردن، محافظت کردن و تحقق بخشیدن حقوق جنسی برای همه³².

تعهد به " رعایت" حقوق ، که در این مورد حقوق جنسی است نیازمند اینست که دولت ها از ممانعت بر خورداری از یک حق خاص به صورت مستقیم و غیر مستقیم خودداری کنند. تعهد به " محافظت" از این حقوق نیازمند این است که دولت ها تدابیری برای اجتناب دخالت افراد ثالث در تعهدات قوانین حقوق بشر لحاظ کنند. تعهد به " تحقق بخشیدن" این حقوق مستلزم آنست که هر کشور برای به واقعیت تبدیل کردن این حقوق تدابیر مناسب قانونی، قضایی، اجرایی و اقتصادی را در نظر گیرد³³.

در عین حال که دولت ها مسئولین اصلی در رعایت کردن، محافظت کردن و تحقق بخشیدن به حقوق بشر هستند، عوامل دیگر جامعه مدنی که غفلت ها و فعالیت هایشان در بهره مندی از حقوق جنسی تاثیر گذار هستند نیز مسئول و جوابگو باشند. این مسئله مشتمل بر دیگر کشورها، نهاد های برون مرزی، ساختارهای امنیتی و متحدین دیگر، همچنین عوامل غیر دولتی مانند نهادهای تجاری، غیر انتفاعی و مذهبی و نیز اشخاص است.

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده متعهد است تا هر آنچه در توانش است انجام دهد تا انجمن های عضو خود را به انجام نقششان در رعایت سه اصل ذکر شده تشویق کند و از کشور ها و دیگر عوامل در جهت احترام، حفاظت و تحقق این حقوق

در تمامی جنبه های قضایی، اجرایی، مالی و دیگر سیاست ها و خط مشی ها حمایت کند.

حقوق جنسی حقوق بشر مرتبط با مسائل جنسی است

IPPF تصدیق میکند که مواد حقوق جنسی، بر گرفته از مواد حقوق بشر است. حقوق جنسی مرکب هستند از مجموعه ای از حقوق مرتبط به جنسیت که از حق آزادی، برابری، حریم خصوصی، استقلال، اتحاد و منزلت اجتماعی برای همه سرچشمه می گیرند.

بسیاری از اسناد، اصول قانونی و استانداردهای بین المللی اصول مهم مربوط به مسائل جنسی را به رسمیت می شناسند. حقوق جنسی اصول قانونی هستند که در صورت بکارگیری مواد حقوق بشر در زمینه مسائل جنسی متجلی می شوند. حقوق جنسی از مشخصات خاصی حمایت می کنند اما از این هم فراتر رفته و از حق تمامی مردم برای تحقق

بخشیدن و ابراز تمایلات جنسی‌شان با در نظر گرفتن حقوق دیگران و در چهارچوبی بدون تبعیض حمایت می‌کند.

حقوق جنسی ذیل اصول پایه ای و مسلم حقوق بشر را در زمینه مسائل جنسی انسان بکار می‌گیرد. بکارگیری این حقوق از اهمیت ویژه ای برای اقشار فقیر، گروه‌هایی که در حاشیه توجه قرار گرفته و محرومان اجتماعی برخوردار است خواه این خصوصیات کهنه و یا نو باشند.

نظر باینکه IPPF مویید جامعیت، وابستگی، همبستگی، اتکا متقابل و تجزیه ناپذیری تمامی اصول حقوق بشر است، شیوه ای که این حقوق را در اعلامیه بهم پیوند می‌دهد بر رتبه بندی خاصی دلالت نمی‌کند. اجرای موادی که در دنباله می‌آیند می‌بایست با دربرگرفتن اصولی باشد که پیش از این به آنها اشاره شد.

ماده اول

حق برابری، حمایت مساوی از طرف قانون و رهایی از هرگونه تبعیض مبتنی بر جنسیت.

• تمامی انسان‌ها آزاد و با منزلت و حقوق برابر متولد شده‌اند و می‌بایست از حمایت یکسان قانون در برابر تبعیض مبتنی بر جنسیت برخوردار باشند.

- برای تمامی افراد باید محیطی فراهم آید که در آن همه از حق برابر برای دسترسی به تمامی حقوقی که دولت ارائه می دهد برخوردار باشند. دولت ها و جوامع مدنی می بایست نسبت به ارتقاء اصلاحات اجتماعی و آداب فرهنگی که مبتنی بر نقش قالبی و کلیشه ای زنان یا مردان یا مبتنی بر عقیده برتری یا عدم برتری یک جنس، جنسیت یا گرایش جنسی اقدام کنند.
- همه افراد حق کار، تحصیل، سلامت، امنیت اجتماعی و دیگر حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، همچنین تسهیلات، ابزار، خدمات و شرایط لازم برای احقاق آنها بدون تبعیض در هر زمینه ای دارند.
- همه افراد می بایست از حقوقی همسان در خصوص قانون مربوط به جابه جایی افراد برخوردار باشند و حق آزادی انتخاب محل اقامت و مسکن را بدون هیچ تبعیضی داشته باشند.

ماده دوم

حق شرکت برای تمامی افراد بدون در نظر داشتن جنس، تمایلات جنسی و جنسیت

- همه افراد مستحق برخورداری از شرایطی هستند که مشارکت فعال، آزاد و معنا دار و همکاری در جنبه های مدنی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی زندگی انسان را در سطوح محلی، ملی، منطقه ای و بین المللی بواسطه پیشرفتی که تحقق حقوق بشر و آزادی های بنیادین را مقدور می سازد³⁷.

- همه انسانها می توانند در توسعه و اجرای سیاست هایی که مشخص کننده رفاه آنهاست³⁸، که مشتمل بر سلامت جنسی و باروری، بدون هیچ مانع رسمی یا غیر رسمی مانند وضعیت ازدواج، شرایط مرتبط با وضعیت HIV³⁹ یا مقیاس های جنسیتی تبعیض آمیز، رفتارهای کلیشه ای و تعصباتی که مشارکت افراد را بر اساس عقاید مبتنی بر عادات جنسی و جنسیتی محروم و محدود میکند شرکت داشته باشند.

- جوانان، که معمولاً دچار برخی محدودیت ها هستند، می بایست حق شرکت داشتن و پیشگام بودن در ایجاد تغییر در جوامعشان را دارا باشند. آنان باید شیوه هایی معنادار برای تشریح و همکاری در مسئولیت ها برای توسعه

سیاست ها و برنامه های حمایت، ارتقا و تحقق حقوق و سلامت جنسی و باروری را داشته باشند.⁴⁰

- افراد باید قادر باشند در امور اجتماعی و سیاسی، مانند داشتن مسئولیت اجتماعی و انجام تمامی ماموریت های اجتماعی را بدون تبعیض در هیچ زمینه ای شرکت داشته باشند.
- به عنوان مبنایی برای مشارکت، تمامی افراد می بایست از حق جا به جایی، ترک کردن و بازگشتن به کشور خودشان و همچنین دسترسی برابر به مدارکی که این تحرک و جا به جایی را بدون هیچ گونه تبعیضی مقذور می سازد، برخوردار باشند.⁴¹

ماده سوم

حق حیات، آزادی، امنیت شخص و حرمت جسمی

- همه افراد حق حیات، آزادی⁴² و رهایی از شکنجه و خشونت، رفتارهای غیر انسانی و تحقیر کننده را در تمامی موارد و خصوصاً تمامی زمینه های منع تبعیض را دارند و می بایست حق اعمال تمایلات جنسی را بدون از تهدید و خشونت دارا باشند
- همه انسانها حق زندگی و حرمت جسمی دارند⁴⁴ و این حقوق نباید با کینه جویی

برای از بین بردن شرافت خانوادگی در معرض خطر یا تهدید قرار بگیرد⁴⁵.

- هیچ کس نباید به خاطر پیشینه و رفتارهای جنسی و هویت جنسی اش در معرض خطر کشته شدن یا تنبیه بدنی چه در طی فرایندهای قضایی یا فوق قضایی قرار بگیرد⁴⁶.

- زندگی یا سلامت هیچ زنی نباید به دلیل عواقب سهل انگاری در ارائه معالجه پزشکی به دلیل شرایط فیزیکی یا روانی، یا به دلیل ارزش هایی که دیگران برای ستیزه جویی بر طفل می گذارند در معرض خطر قرار گیرد.

- هیچ زنی نباید به علت بکار بستن تمایلات جنسی خود محکوم به تولد اجباری فرزند باشد.

- همه انسانها حق رهایی از آداب سنتی زیان آور مانند ختنه زنان و ازدواج زودهنگام یا اجباری را دارند.

- همه افراد حق رهایی از خشونت، مشتمل بر هر گونه سوء استفاده فیزیکی، کلامی، روانی یا اقتصادی، آزار و اذیت جنسی یا خشونت جنسی، تجاوز و هر گونه دیگری از اعمال جنسی تحمیلی در چهارچوب و یا خارج از

زندگی زنا شویی، در درگیری مسلحانه و یا در توقیف شخصی را دارا می باشند.⁴⁷

- تمامی اشخاص، شامل تنفروشان از هر جنسیتی⁴⁸ و یا موارد واقعی یا فرضی فعالیت های جنسی خارج از زندگی زنا شویی، حق آزادی از خطر خشونت ایجاد شده از انگ و تبعیض مبنی بر جنس و جنسیتشان را دارند.

- هیچ کس نباید برای تخلف های نا معلوم یا نادرست از مقررات جزایی در خصوص رابطه جنسی مبنی بر رضایت طرفین تهدید به توقیف خودسرانه و یا متحمل مجازات های خودسرانه و یا تبعیض آمیز شود.⁴⁹

- حالات، آداب و انتخاب های مربوط به تمایلات جنسی هیچ فردی، مشتمل بر اعمال تن فروشانه که چه حقیقی باشد چه منسوب، توجیه، عذر و یا دلیلی برای سبک کردن مجازات خشونت، سوء استفاده و یا آزار و اذیت باشد.⁵⁰

- تمامی مهاجران و کارگران مهاجر، بالاخص جوانان، زنان و مهاجران دو جنسی، میبایست به تمامی وسایل محافظت در برابر آسیب فیزیکی و خشونت و سوء استفاده مبتنی بر حالات جنسی و جنسیتی شان و همچنین به ازار تحقق بخشیدن و محافظت از سلامت و حقوق جنسی

شان در کشوری که سکونت دارند و کار می کنند دسترسی داشته باشند.

- همه افراد حق پناه جستن و بهره مندی از پناهگاه را به دلیل آزار و شکنجه، مانند آزار و اذیت ناشی از اقدامات دولت و یا قصور در برداشتن گام های لازم جهت محافظت شخص از سوء استفاده های پر خطر بر پایه جنس، جنسیت، هویت جنسی، پیشینه یا رفتار یا گرایش های جنسی و یا وضعیت HIV را دارا می باشند.⁵²
- همه افراد حق رهایی از عزل، استرداد، تبعید یا خطرهای وابسته به آن را از هر کشوری که در آن ممکن است با ترس کامل از آزار و اذیت مبتنی بر جنس، جنسیت، هویت جنسی، پیشینه، رفتار یا گرایش های جنسی و وضعیت HIV روبه رو شوند دارا می باشند.⁵³

ماده چهارم

حق حریم خصوصی

- تمامی افراد حق دارند تا در معرض دخالت های مستبدانه در حریم خصوصی، خانواده، خانه، اوراق یا مکاتبات⁵⁴ قرار نگیرند و حق داشتن حریم خصوصی که برای اعمال استقلال جنسی واجب و ضروری است را نیز دارا می باشند.

- همه افراد مستحق استقلال جنسی هستند و باید قادر به تصمیم‌گیری برای جنسیت، رفتارهای جنسی و روابط جنسی بدون دخالت‌های مستبدانه باشند.
- تمامی افراد حق برخورداری از رازداری و قابلیت اعتماد در خصوص خدمات سلامت جنسی، مدارک پزشکی و به صورت کلی حفاظت از اطلاعات مربوط به وضعیت HIVشان و مورد محافظت بودن در برابر بی‌پرده‌گویی‌های خودسرانه یا تهدید به افشاکاری در چهارچوب محدودیت‌های مجاز و بدون هرگونه تبعیض را دارا می‌باشند.⁵⁵
- همه اشخاص حق کنترل افشاکاری اطلاعات در خصوص انتخاب، پیشینه، شرکا و رفتارهای جنسی‌شان و هر موردی که به جنسیت مربوط است را دارا می‌باشند.

ماده پنجم

حق استقلال شخصی و به رسمیت شناخته شدن در برابر قانون

- همه انسان‌ها حق به رسمیت شناخته شدن در برابر قانون و حق آزادی جنسی را دارا می‌باشند که این فرصت را برای افراد فراهم می‌آورد که آزادانه بر مسائل مربوطه کنترل و قدرت تصمیم‌گیری داشته باشند و در

چهارچوبی عاری از تبعیض و با رعایت حقوق دیگران و با ملاحظه ظرفیت رشدی کودکان شریک جنسی خود را انتخاب کنند و پتانسیل جنسی خود را تجربه کنند.

- تمامی افراد حق به رسمیت شناخته شدن در برابر قانون را در همه جا بدون هیچ پیش زمینه و یا تبعیض دارا می باشند.

- همه آزاد هستند تا عادات و رفتارهای جنسی مستقل و در چهارچوب رابطه را در محیطی با شرایط اجتماعی، سیاسی و اقتصادی اعمال کنند که در آن همه اشخاص با برابری می توانند تمامی حقوق و آزادی ها را بدون از تبعیض، خشونت و تهدید یا بهره کشی تحقق بخشند.

- هیچ کس نباید تابع قوانینی باشد که به صورت قراردادی روابط یا عادات جنسی مبتنی بر رضایت طرفین را غیرقانونی می خوانند و هیچ کس نباید در معرض بازداشت یا توقیف بر اساس جنس، جنسیت یا عادات و رفتارهای جنسی مبتنی بر رضایت طرفین باشد.

- تمامی افرادی که در بازداشت سر می برند حق دارند تا با سوءاستفاده یا خطر آسیب بر اساس زمینه های ممنوع تبعیض روبه رو نشوند. همه افرادی که در بازداشت

هستند حق حفاظت در برابر محرومیت⁵⁶ و حق داشتن ملاقات های منظم با شریک زندگی خود را دارا می باشند⁵⁷.

- همه انسانها حق برخورداری از رهایی از آسیب های مربوط به قاچاق دارند⁵⁸.

- هیچ کس نباید مورد تحقیق یا روندهای پزشکی به صورت غیر داوطلبانه قرار گیرد یا مجبور به تحمل آزمایش های پزشکی یا حبس پزشکی خودسرانه بر پایه حالات محفوظ جنسی، جهت گیری های جنسی، پیدشینه یا رفتار جنسی حقیقی یا منسوب یا هویت و حالات جنسی شود.

- هیچ کس نباید مجبور به تحمل اقدامات پزشکی، مشتمل بر جراحی تغییر جنسیت، عقیم سازی یا هورمون درمانی به عنوان امری لازم برای به رسمیت شناختن هویت جنسیشان شود یا برای پنهان کردن، پایدمال کردن یا انکار کردن جنس، سن، جنسیت، هویت جنسی یا گرایش های جنسیشان تحت فشار قرار گیرند.

ماده ششم

حق آزادی فکر، عقیده و بیان؛ حق تجمع

- تمامی افراد حق اعمال آزادی بیان، عقیده و تفکر را در مورد مسائل جنسی، گرایشات

جنسی و حقوق جنسی بدون دخالت یا محدودیت های مبتنی بر عقاید فرهنگی یا ایدئولوژی سیاسی رایج، اندیشه ها، اخلاقیات، سلامت و امنیت عمومی را دارند.⁵⁹

- تمامی افراد حق آزادی تفکر، عقیده و مذهب را⁶⁰ که مشتمل بر اتخاذ عقاید بدون معارضة در چهارچوبی عاری از تبعیض و با رعایت ظرفیت رشدی کودکان دارا می باشند.

- تمامی افراد حق دارند تا بر مسائل جنسیشان کاوش کرده و از این حق برخوردار می باشند که بدون ترس، شرم، احساس گناه، باورهای نادرست و یا هر مانع دیگری که از ابراز آزادانه تمایلاتش جلوگیری می کند، تمایلات و خیالپردازی های خود را داشته باشند.

- همه افراد، بالاخص زنان، حق دارند تا هویت یا فردیت خود را بواسطه گفتار، کردار، پوشاک، ویژگی های فیزیکی، انتخاب اسم و دیگر ابزار بدون محدودیت ابراز کنند.⁶¹

- همه انسانها این آزادی را دارند تا اطلاعات و مقاصد مربوط به حقوق بشر، حقوق جنسی، گرایشات جنسی، هویت جنسی و امور جنسی را از طریق هر نوع واسطه قانونی و بدون هیچ مرزی در چهارچوبی عاری از تبعیض و با رعایت کردن حقوق دیگران و ظرفیت رشد

کودکان بجویند، دریافت کنند و از آنها بهره مند شوند.

- همه افراد حق آزادانه تجمع و گردهمایی⁶² در ساخت های مختلف را دارند. این موضوع شامل حق تاسیس، مشارکت و ایجاد گروه ها و سازمان ها و توسعه، معاوضه، مبارزه و بهره مند شدن از اطلاعات و مقاصد مربوط به حقوق بشر، حقوق جنسی، امور جنسی، گرایشات جنسی و هویت جنسی از طریق هر گونه واسطه ای، در چهار چوبی از نظم اجتماعی که در آن حقوق و آزادی به صورت کامل قابل تحقق است می شود.

ماده هفتم

حق سلامت و بهره مندی از پیشرفت های علمی

- تمامی افراد حق دسترسی به بالاترین استاندارد سلامت فیزیکی و روانی را دارند⁶³ که شامل عوامل تعیین کننده اصولی سلامت⁶⁴ و دسترسی به مراقبت های سلامت جنسی برای پیشگیری، تشخیص و درمان تمامی نگرانی ها، مسائل و بیماری های مقاربتی می باشد.
- همه افراد حق تلاش برای داشتن ارتباط جنسی ایمن برای جلوگیری از بارداری های ناخواسته و عفونت های منتقله جنسی، مانند HIV و AIDS را دارند.

- همه افراد حق شرکت در برپایی و ایجاد قوانین، سیاست ها، برنامه ها و خدماتی را دارند که مربوط به سلامت عمومی جوامعشان می شود.
- تمامی اقدامات بهداشتی باید بر نیازهای خاص افراد و جوامعی که در درجه دوم اهمیت واقع شده اند دارای حساسیت باشند.
- جدا از اعتراضات وظیفه-شناسانه پرسنل بهداشتی، همه می بایست به مراقبت ها و خدمات بهداشتی دسترسی داشته باشند⁶⁵.
- همه افراد حق دسترسی به اطلاعات مربوط به حقوق جنسی، تمایلات جنسی، جنسیت و هویت جنسی در ارتباط با سلامت و همچنین دسترسی به بهترین خدمات بهداشتی ممکن بر اساس شواهد و تحقیقات علمی معتبر را دارا می باشند.
- تمامی افراد، مشتمل بر تن فروشان، حق داشتن شرایط امن شغلی، دسترسی به خدمات بهداشتی، و حمایت و پشتیبانی لازم برای توانایی داشتن رابطه جنسی ایمن با تمامی شرکای جنسی را دارا می باشند.
- همه افراد می بایست در درگیری های مسلحانه و جا به جایی های اجباری به خدمات جامع بهداشت جنسی و باروری دسترسی داشته باشند.

- همه حق برخورداری از مزایای فرایندهای علمی و کاربردهای آن را در ارتباط با حقوق جنسی و سلامت جنسی دارا می باشند.
- همه افراد باید حق و ابزار دسترسی یا رد خدمات، فن آوری ها و اقدامات پزشکی بهداشت باروری را بر پایه برابری با دیگران و بدون هر گونه تبعیضی دارا باشند. محدودیت های سنی در این قانون می بایست با مقررات منع تبعیض و اصل ظرفیت رشدی کودک مطابقت نماید.
- همه افراد بایستی ابزار و حق دسترسی یا رد مشارکت در تحقیقات علمی را بر پایه برابری با دیگران و بدون هر نوع تبعیض داشته باشند.

ماده هشتم

حق تحصیل و دسترسی به اطلاعات

- همه اشخاص، بدون هیچ تمایزی، حق دسترسی به آموزش و اطلاعات عمومی، و حق دسترسی به آموزش های جامع در مورد مسائل جنسی و اطلاعات لازم و کارا را برای اعمال حق شهروندی و برابری در حریم خصوصی، عمومی و سیاسی دارا می باشند.
- همه افراد حق برخورداری از تحصیل در جهت از بین بردن انگ و تبعیض، ترویج پیشرفت جوانان به عنوان عاملینی آگاه که مسئولیت

زندگی خود را در دست می گیرند و همچنین در جهت توانمندسازی جوانان برای مشارکت در تعیین خط مشی در خصوص سلامت جنسی و آموزش های مربوط به مقوله جنسیت دارا می باشند.⁶⁷

- تمامی افراد، بالاخص جوانان حق ارائه اطلاعات در باره برنامه های فراگیر آموزشی در ارتباط با جنسیت و سیاست های مرتبط با این موضوع را دارا می باشند.

- همه حق برخورداری از ابزار برای پرورش توانایی ها در جهت داشتن روابط منصفانه تر و قویتر را دارا می باشند.

- همه افراد، بدون در نظر گرفتن حریم ملی، باید به اطلاعات سنتی و غیر سنتی در تمامی رسانه هایی که سطح گرایشات جنسی، حقوق جنسی و بهداشت جنسی را بهبود می بخشند دسترسی داشته باشند؛ جوانان به خصوص می بایست به اطلاعات در خصوص روابط جنسی و .....دسترسی داشته باشند.

- تمامی افراد حق برخورداری از اطلاعات و تحصیلات مکفی را به منظور حصول اطمینان از اخذ تمام تصمیمات مربوط با سلامت جنسی و باروری با رضایت و موافقت کامل، آزادانه و آگاهانه دارا می باشند.⁶⁹

ماده 9

حق انتخاب در مورد ازدواج و تشکیل خانواده و تصمیم گیری در مورد زمان تولد فرزندان

- هر کس حق دارد درباره ازدواج خود و تشکیل خانواده، درباره تعداد و زمان تولد فرزندان در محیطی که قوانین و سیاست ها گونه های مختلف خانواده را اعم از آنهایی که ازدواج تعریف نشده اند را نیز به رسمیت می شناسد آزادانه تصمیم گیری کند.⁷⁰
- تمامی اشخاص این حق را دارا می باشند تا آزادانه و با رضایت کامل شرایط ازدواج یا اختیار شریک زندگی را بپذیرند که این شرایط می بایست برای تمامی انسانها با در نظر گرفتن چهارچوب قوانین منع تبعیض و با ملاحظه کامل ظرفیت رشدی کودکان در دسترس باشد.
- تمامی اشخاص حق برخورداری از تسهیلات اجتماعی خانواده مدار و دیگر مزایای عمومی را مانند آن دسته از مزایا که در خصوص اشتغال و مهاجرت می باشند، بدون در نظر گرفتن نوع خانواده ای که تشکیل می دهند، اعم از آنهایی که در غالب ازدواج تعریف نشده اند، دارا می باشند.

- تمامی اشخاص برای اخذ تصمیمات آزادانه و مسئولانه در مورد تولد فرزند، زمان تولد، تعداد فرزندان و زمانبندی بین تولد فرزندانشان این حق را دارند تا به تمامی اطلاعات، آموزش ها و ابزار مورد نیاز برای تصمیمگیری صحیح دسترسی داشته باشند.⁷¹
- همه افراد در خصوص زاد و ولد و تشکیل خانواده حق انتخابی آزادانه و آبرومندانه دارند؛ این موضوع مشتمل بر حق تصمیم گیری برای داشتن فرزند یا فرزند خواننده و همچنین حق دسترسی به تمامی متدهای ایمن، موثر و قابل قبول تنظیم خانواده، فنون مربوط به باروری و درمان می باشد.
- همه اشخاص، صرفنظر از وضعیت تاهل و در چهارچوب قوانین منع تبعیض و با در نظر گرفتن ظرفیت رشدی کودکان، دارای حق استفاده از خدمات مشاوره ای و دیگر خدمات مرتبط به تولید مثل، باروری و پایان دهی به بارداری می باشند.
- تمامی زنان حق دارند تا از اطلاعات، آموزش ها و خدمات لازم برای حفظ سلامت باروری، دوره بارداری ایمن و سقط ایمن که برای استفاده همگان قابل دسترسی، قابل استطاعت و قابل قبول و مناسب می باشد بهره گیرند.

- تمامی اشخاص می بایست حقوق و مسئولیت هایی یکسان در خصوص سرپرستی، قیمومت و فرزند خواندگی داشته باشند .....؛ در تمامی موارد بهترین منافع برای کودک دارای ارجحیت می باشد.

ماده دهم

حق جوابگویی و دادرسی

- هر کس حق دسترسی به اقدامات آموزشی، قانونی و قضایی و دیگر تدابیر موثر، کافی، قابل دسترس و مناسب را دارند؛ این مسئله در جهت حصول اطمینان از جوابگو بودن افراد مسئول در برابر حمایت از حقوق جنسی به اشخاص می باشد. این موضوع مشتمل بر توانایی نظارت بر اجرای حقوق جنسی و توانایی دسترسی به ابزار جبران خسارت های ناشی از نقص حقوق جنسی مانند دستیابی کامل به دادرسی از طریق دعوی استرداد (اعاده تصرف)، دریافت غرامت، اعاده اعتبار، جلب رضایت، ضمانت عدم باز انجام و دیگر موارد می باشد.⁷²
- هر کشور برای حصول اطمینان از اینکه التزامات مرتبط با ضمانت اجرای حقوق جنسی تماما مورد حمایت و تقویت است می بایست مکانیسم هایی برای پاسخگویی راه اندازی کند.

- همه افراد می بایست حق دسترسی به سیستم های موثر پاسخگویی و دادرسی در حین درگیری های مسلحانه، به خصوص در رابطه با خشونت های مبتنی بر جنس و جنسیت داشته باشند.

- جهت توانایی در یافتن راه های جبران خسارت و دادرسی هدفمند (مطمئن و ایمن) برای نقض حقوق جنسی، همه اشخاص باید به اطلاعات و مساعدت لازم دسترسی داشته باشند.

- هر کس این حق را دارد تا نهاد های غیر دولتی ای را که فعالیت ها و فروگذاری هایشان بر برخورداری افراد از حقوق جنسی شان تاثیر گذار است پاسخگو قلمداد کنند. این موضوع شامل توانایی در یافتن راهکارها و دادرسی در مورد هر گونه نقض حقوق جنسی می باشد.

- دولت ها می بایست جهت جلوگیری از نقض حقوق جنسی افراد توسط اشخاص ثالث اقدام کنند.

فدراسیون بین المللی تنظیم خانواده متعهد است تا با فراهم آوردن کمک های فنی، ظرفیت سازی و کمک های مالی، تمامی انجمن های عضو خود را در جهت ترویج حقوق جنسی، ارائه خدمات بهداشتی، اطلاعات و آموزش های جامع مسائل جنسی مبنی بر احتیاجات مددجویان بدور از هر گونه تبعیض و همچنین برخورد با کارکنان و مشارکان در

برنامه ها و پروژه ها بر اساس اصول و حقوق
جنسی استنتاج شده در این اعلامیه تشویق می
نماید.